

Opis evidence: Identifikacijski sistem za zemljišča v Sloveniji je vzpostavljen za izvajanje ukrepov skupne kmetijske politike Evropske unije (SKP). Sistem je vključen v Register kmetijskih gospodarstev (RKG) kot grafična nadgradnja seznama površin posameznega kmetijskega gospodarstva (KMG). Osnovna enota identifikacijskega sistema za prijavo kmetijskih zemljišč v RKG je blok. Blok je strnjena površina kmetijskih zemljišč v kmetijski rabi enega kmetijskega gospodarstva (izjeme so definirane v zakonodaji). Grafična enota rabe kmetijskega gospodarstva (GERK) je strnjena površina kmetijskega zemljišča z enako vrsto rabe znotraj posameznega bloka. V RKG se na določenih območjih prijavijo tudi grafične enote krajinskih značilnosti (KRZ), pomembne za ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti. Nosilci kmetijskih gospodarstev prijavljajo zemljišča, ki izpolnjujejo pogoje za vpis, v obliki GERK-ov oz. KRZ. Objavljeni podatki identifikacijskega sistema za zemljišča so na voljo na nivoju GERK-ov oz. KRZ z atributnim podatkom o bloku in se obnavljajo enkrat mesečno.

Viri in metodologija: Bloki oz. GERK-i in KRZ so vrisani na podlagi oz. s pomočjo digitalnih ortofoto posnetkov (DOF) glede na trenutno uporabo zemljišč v naravi. Pravila za vris definira Pravilnik o registru kmetijskih gospodarstev (<https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=PRAV14614>) (Pravilnik). Za pravilno in ažurno stanje v evidenci so odgovorni nosilci kmetijskih gospodarstev (KMG). Nosilci KMG osebno (oz. tako da pooblastijo drugo osebo) poskrbijo za vpis in usklajevanje GERK-ov oz. KRZ (spremembe meja, vrste rabe, ...) na upravnih enotah – tehnično poligone vpišejo strokovni delavci UE. Vir sprememb GERK-ov oz. KRZ so tudi rezultati meritev terenskih kontrol in kontrol z daljinskim zaznavanjem s strani Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja (ARSKTRP), ki kontrolira površine, prijavljene v ukrepe SKP, ter v omejenem obsegu spremembe po navodilu nosilca KMG v okviru oddaje in/ali spremembe zbirne vloge.

Atributi:

- GERK_PID – identifikacijska številka GERK-a oz. KRZ,
- AREA – površina poligona v m²
- RABA_ID – šifra vrste rabe GERK-a oz. KRZ,
- Z_AVG – povprečna nadmorska višina poligona,
- NAGIB_AVG – povprečen nagib poligona v %,
- BLOK_ID – identifikacijska številka bloka.

Šifrant atributa RABA_ID:

RABA_ID	OPIS
1100	Njiva
1131	Začasno travinje
1150	Njiva za rejo polžev
1160	Hmeljišče
1161	Hmeljišče v premeni
1170	Jagode na njivi
1180	Trajne rastline na njivskih površinah
1181	Trajne rastline na njivskih površinah, kjer pridelava ni v tleh
1190	Rastlinjak
1191	Rastlinjak, kjer pridelava ni v tleh
1192	Rastlinjak s sadnimi rastlinami
1211	Vinograd
1212	Matičnjak
1221	Intenzivni sadovnjak
1222	Ekstenzivni sadovnjak
1230	Oljčnik
1240	Ostali trajni nasadi
1300	Trajni travnik
1320	Travinje z razpršenimi neupravičenimi značilnostmi
1411	Površina za ukrep odprava zaraščanja
1420	Plantaža gozdnega drevja
1510	Skupina dreves oziroma grmičevja
1520	Mejica
1530	Obvodna vegetacija
1540	Posamezno drevo
1550	Drevesa v vrsti
1610	Kmetijsko zemljišče v pripravi
7010	Vodna prvina

Informacije glede arhivskih podatkov: na spletni strani <https://rkg.gov.si/arhiv/GERK/?C=N;O=D> so na voljo arhivski podatki. Od leta 2006 do leta 2014 je na voljo podatek za najmanj en presečni datum letno. Od vključno marca 2015 naprej so na voljo arhivski podatki na mesečni ravni. Vsi arhivski podatki ne vsebujejo vseh zgoraj navedenih atributov, celoten nabor atributov je na voljo od vključno septembra 2019. Podatki do vključno leta 2018 so v koordinatnem sistemu D48/GK. Podatki od januarja 2019 so v koordinatnem sistemu D96/TM.

Metodologija vrisa GERK in KRZ je opredeljena v trenutno veljavnem Pravilniku in se je v preteklosti spreminjala v skladu s spremembami pravilnika. Starejše različice Pravilnika so na voljo na spletu. Pravila za vris posameznih vrst rabe GERK se sicer niso bistveno spreminjala, pogostejše pa so se dodajale ali ukinjale vrste rabe GERK. KRZ se na v zakonodaji določenih območjih vrisuje od leta 2023. Spodaj je generaliziran pregled veljavnosti posameznih vrst rabe GERK in generalizirane informacije o tem, v iz katerih vrst rabe GERK se je določena raba GERK spremenila. Spremembe pogosto niso bile enoznačne in jih ni mogoče v celoti prikazati – gre za poenostavljen pregled nad spremembami.

Poenostavljen pregled spreminjanja vrst rabe GERK od vzpostavitve sistema in KRZ (rabe KRZ so označene z * in so lahko vrisani le na določenih območjih RS):

RABA_ID	Opis (zadnji veljavni oz. trenutno veljavni)	2006	2007 - 2009	2010	2011 - 2014	2015 - 2016	2017 - 2022	2023 in naprej
1100	Njiva							
1130	Začasni travniki		v 1100					
1131	Začasno travinje						iz 1100/1300	
1150	Njiva za rejo poljev					iz 1100		
1160	Hmeljišče							
1161	Hmeljišče v premeni					iz 1160		
1170	Jagode na njivi					iz 1100		
1180	Trajne rastline na njivskih površinah							
1181	Trajne rastline na njivskih površinah, kjer pridelava ni v tleh					iz 1180/nove površine		
1190	Rastlinjak							
1191	Rastlinjak, kjer pridelava ni v tleh					iz 1190/nove površine		
1192	Rastlinjak s sadnimi rastlinami					iz 1190		
1211	Vinograd							
1212	Matičnjak		iz 1211					
1221	Intenzivni sadovnjak							
1222	Ekstenzivni sadovnjak							
1230	Oljčnik							
1240	Ostali trajni nasadi							
1300	Trajni travnik							
1320	Travinje z razpršenimi neupravičenimi značilnostmi					iz 1300/1800/1430/nove površine		
1321	Barjanski travniki					v 1300		
1330	Gorski pašnik			v 1300 (delno)				
1410	Zemljišča v zaraščanju			ukinitev				
1411	Površina za ukrep odprava zaraščanja						nove površine	
1420	Plantaža gozdnega drevja							
1430	Ekstenzivni kraški pašnik			delno iz 1300, 1410, 1500, 1800		v 1300/1320		
1500	Drevesa in grmičevje			ukinitev				
1510*	Skupina dreves oziroma grmičevja*							*KRZ
1520*	Mejica*							*KRZ
1530*	Obvodna vegetacija*							*KRZ
1540*	Posamezno drevo*							*KRZ
1550*	Drevesa v vrsti*							*KRZ
1600	Neobdelano kmetijsko zemljišče					v 1610 (delno)		
1610	Kmetijsko zemljišče v pripravi					iz 1600/nove površine		
1800	Kmetijske površine, porasle z gozdnim drevjem					v 1320		
7010*	Vodna prvina*							*KRZ

V tabeli so z besedilom črne barve zapisane trenutno veljavne vrste rabe GERK ali KRZ, s sivo barvo so zapisane ukinjene vrste rabe GERK. Na vrhu tabele so stolpci z letnicami. V primeru, da je bila raba GERK v določenem letu veljavna, je polje letnice za rabo GERK obarvano zeleno, v nasprotnem primeru je polje obarvano belo. V primeru spremembe veljavnosti je zapisano iz ali v katere vrste rabe GERK so ob spremembi (praviloma) prešle površine. Za več informacij je spodaj na voljo kontakt MKGP.

Dodatne informacije:

- <https://eprstor.gov.si/imps/srv/slv/catalog.search#/metadata/8c8072f5-2075-49c3-b3e5-56ee58f8db8d>
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano; Služba za register kmetijskih gospodarstev: Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana / 01 478 9345 / rkg.mkgp@gov.si.